

Kræklingaaling í Føroyum

Útbúgving

Gransking

Um Setrið

Kunning

Til studentar

Fróðskapur
faroe university press

Leys stovr
Adjunkt- ella lektarastarv í
føroyskum máli

Kræklingaaling í Føroyum

Tað skuldu verið góðir møguleikar at alt krækling í Føroyum. Tað halda Finngerð Jensen og Esbern Patursson, sum í eini bachelorverkætlan hava lýst lívfrøðina hjá føroyskum kræklingi og møguleikarnar at ala krækling í Føroyum.

17.08.2011 | Eyðfinn Magnussen, Náttúruvísindadeildin

Aling av skeljadjórum í dag er ein týðandi vinna kring allan heim. Árliga framleiðslan av skeljadjórum er eini 11 milliónir tons. Hetta er ein fjórðingur av allari alivinnuni. Eisini í Føroyum hava royndir verið gjørdar at ala krækling, men ongar skipaðar og miðvisar kanningar hava tó verið gjørdar av føroyskum kræklingi. Hetta vildu Finngerð Jensen og Esbern Patursson gera nakað við. Tey báði hava í try á lísið lívfrøði á Náttúruvísindadeildin á Fróðskaparsetrinum. Útbúgvingin endar við einari verkætlan, har studentarnir sjálvir velja sær eitt granskingarevni. Finngerð og Esbern valdu av lýsa lívfrøðina hjá føroyskum kræklingi og at kanna møguleikarnar, at ala krækling í Føroyum.

SAMSTARV VIÐ FISKAALING

Verkætlanin er gjørd tættum í samstarvi við P/F Fiskaaling og Havstovuna. Kanningar vórðu gjørdar av gýtingini hjá kræklingi, mongdini av larvum í sjónum og hvussu tær broytast gjøgnum árið og hvussu kræklingurin veksur á teimum ymiskum fírdunum. Fyri at gera hesar kanningar, vórðu trossar settur út á fyra ymiskum støðum: á Skálafjørðinum, í Kalbaksfíri og í teimum støðum í Sundalagnum norðuri við Streymin. Eisini vórðu ymisk umhvørvisviðurskifti í fírdunum kannað, so sum hiti, streymur og nøgðin av klorofyl, sum er eitt mál fyri nøgðin av plantuæti í sjónum.

Sum vegleiðarar og at hjálpa sær við verkætlanini, hava Finngerð og Esbern havt Øystein Paturson, sum starvast sum granskari á Fiskaaling og Eilif Gaard, stjóra á Havstovuni og eisini starvast sum adjungerandi lektari í havlívfrøði á Fróðskaparsetrinum

LÍVFRØÐIN

Kræklingur er eitt vanligt skeljadjór, sum finst í sjóvarmálanum í flestu støðum í Føroyum. Kræklingurin festur seg á hellu, á steinar, kaiir og á botni á skipum, sum hava ligið leingi. Eisini er hann vanligur í áarósom. Føðina hjá kræklingi er plantuæti, sum hann fær við at síla sjógv gjøgnum tákurnar.

Gýtingin hjá kræklingi er neyvt stýrd av hitanum í sjónum. Gýtingin byrjar, tá hitin er komin uppá einar 10 °C. Føroyski kræklingurin byrjar at gýta í mai mánað og heldur fram til móti endan av juni. Høvuðsgýtingin er tó í endanum av juni mánað. Hetta er eisini tað tíðarskeiðið, tá mest er til plantuæti í sjónum. Sil og rognini verða gýtt út í sjógv. Úr tí gitnað rogninum kemur ein larva, sum fyrstu tíðina rekur runt í sjónum. Eftir umleið fimm vikum setur kræklingalarvan seg fastan á einum hóskandi staði í sjóvarmálanum. Hetta verður gjørt við at larvan ankra seg fastan við skeggráðum, sum hon spinnur og festur í undirlagið. Har sum kræklingalarvan festur seg, verður so sitandi har restina av lívinum.

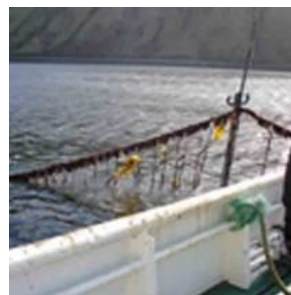
Tá kræklingur verður aldur, verða trossar hongdir út á sjógv. Trossarnir eru ofta gjørdir úr neti, sum verða festir í flot ella ein flaka, sum teir hanga niður úr. Á hesar trossarnar kunnu larvarnar, sum eru í sjónum festa seg og vaksa seg stórar, til tær at enda verða seldar á marknaðinum eini tvey ár seinri.

BEST Á SKÁLAFJØRÐINUM

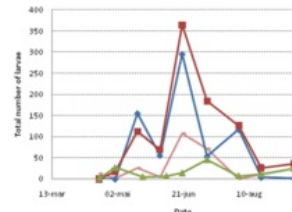
Tá Finngerð og Esbern gjørdi úrslitini upp, vísu kanningar, at úrslitið hilnaðist best á Skálafjørðinum; bæði í nøgd og hvat vøkstri viðvíkur. Á Skálafjørðinum fingur tey 9.2 kg av kræklingi fyri hvønn meturin av trossa, meðan nøgðin í eystarumegin í Sundalagnum var einans 6.3 kg fyri hvønn meturin. Tívanverri spurdist einki burtur úr royndunum í Kalbaksfíri og Streymoyarmegin í Sundalagnum. Á Skálafjørðinum var miðalstøddin á kræklinginum

Um nøkur ár kann kræklingur kanska gerast ein týðandi vinna í Føroyum.

Eitt ára gamal kræklingur var settur á trossar, sum vóru gjørdir úr neti.

Tað ber til at fylgja við gýtingini hjá kræklinginum við regluliga at taka vatnprøvar úr sjónum. Eitt fimmeskað net (20µm) verður lorað niður í sjógv og spakuliga hálað uppafurt. Við hesum netinum verða kræklingalarvarnar sílaðar úr sjónum. Aftaná verða larvarnar í hvørjum prøva taldar. Á hendan hátt ber til at lýsa, hvussu nøringin hjá kræklinginum fer fram gjøgnum summarið. Á myndini síggjast úrslitini frá Sundalagnum (reyða og bláa linjan) Kalbaksfíri (ljósareytt) og frá Skálafjørðinum (grønt). Flestu kræklingalarvarnar vóru at finna 21. juni.

Esbern Patursson og Finngerð Jensen eftir at tev hava fínið handað

Seinastu tíðindi

16.01.2012

Vinnupolitiskur Masterfyrilestur

Komandi friggjadag, 20 januar 2012, verður spennandi masterfyrilestur á Søgu- og samfelagsdeildini

13.01.2012

Hans Pauli Joensen dekanur á Megindeildini fyri náttúruvísindi og heilsuvísindi

Stýrið fyri Fróðskaparsetur Føroya hevur gjørt av at seta Hans Paula Joensen í starv sum dekanur...

13.01.2012

Stuðul frá NORA

Norðurlandskt skeið í Geographical Information System (GIS).

12.01.2012

Vísindalig grein í Marine Policy

Enn ein vísindalig grein givin út eftir EU-granskingarverkætlanini PRONE.

11.01.2012

Próvhandan á Sjúkrættarfrøðiskúlanum

Próvhandan verður 18. januar kl 14 í fyrilestrarhølinum á Jónas Broncks gøtu 25

Fleiri tíðindi...

Visir 1 til 10 av 539

[Síða 1](#) [Síða 2](#) [Síða 3](#) [Fram](#)

eftir einum ári 43 mm, meðan kræklingurin í Sundalagnum var einans 34 mm langur. Eisini hevði kræklingurin á Skálafjørðinum tað hægsta matinnihaldið í mun til støddina á skelini. Finngerð og Esbern meta, at kræklingurin á Skálafjørðinum eftir tveimum summrum, hevði havt eina stødd uppá 50 mm, sum er tað, ið krevst fyri at selja kræklingin á europiska marknaðinum

setur á Facebook

bachelorprógvið.

ÆÐUR OG KROSSFISKAR STØRSTU FÍGGINDAR

Deyðiligheitin hjá kræklingalavrunum er vanliga stór, og bert umleið 1% av teimum gýttu larvunum yvirliva og kunna festa seg á eitt fast undirlag. Men eisini her eru nógvir fíggindar. Kræklingur er føði hjá fleiri dýrum, sum liva í sjónum, bæði hjá teimum, sum liva á botni og hjá fugli, sum kavur eftir kræklingi ella tekur hann í fjøruni. Æða og tjøldur eru tey fuglasløgini, sum eta mest av kræklingi. Kanningar í Vaðhavinum í Danmark vísa, at av teimum 3 milliönnum kg av føði, sum æðurnar ótu um árið, vóru 1,2 milliönir kg kræklingur. Tjølðrini ótu 2 milliönir kg um árið. Ein fjórðingur av hesum var kræklingur. Tá æðurnar eta krækling, svølgja tær hann heilan, síðan verður hann knústur í búkinum. Sum kræklingurin veksur, gerst skelin tjykkri, og verður tí verri at knúsa. Tí vilja æðurnar helst hava krækling, sum er minni enn 20 mm til longdar.

ÆÐURNAR ETA TANN BESTA KRÆKLINGIN

Kanningarnar hjá Finngerð og Esbern vístu, at kræklingurin var størstur á Skálafjørðinum og minstur við Streymin í Sundalagnum. Hetta merkir tó ikki, at kræklingur við Streymin neyðturviliga veksur seinri enn á Skálafjørðinum. Mistanki var um, at æðurnar í Sundalagnum vóru høvuðsorsøkin til, at kræklingurin har var minni. Nógv er til av æðu norðuri við Streymin, og tær taka teir stóru kræklingarnar, so skjótt sum hesir eru vorðin so mikil stórir, at tað loysir seg hjá æðunum at eta teir. Teir smæstu kræklingarnir fáa hinvegin frið fyri æðunum og verða verandi eftir og tað eru tí hesir smáu kræklingarnir, sum Finngerð og Esbern funnu á kræklingatrossunum og mátaðu.

GÓÐIR MØGULEIKAR AT ALA KRÆKLING Í FØROYUM

Í niðurstøðuni sig Finngerð Jensen og Esbern Patursson, at tey halda, at tað skuldu verið góðir møguleikar at ala krækling í Føroyum, í øllum førum á Skálafjørðinum og helst eisini á øðrum føroyskum firðum, har tað ikki eru trupulleikar við æðu, gjari og øðrum dýrum, sum minka um nøgðirnar av kræklingi og tálma vøkstrinum.

Á Fiskaaling eru tey sera væl nøgdir við royndirnar og arbeiði hjá Finngerð og Esbern.

Les bacheloritgerðina hjá Finngerð Jensen og Esbern Patursson 'Blue Mussel (*Mytilus edulis*) in Faroese Fjords: Biology and Farming Potential' her ([pdf-fila](#); 3 MB).

Atknýtt tíðindi

[Sjey nýggir lívfrøðingar frá Setrinum](#)

[Listeria bakterian helst færd inn á kryvjivirkini](#)

Samband

Fróðskaparsetur Føroya
J.C. Svabos gøta 14
FO-100 Tórshavn

Tel.: +298 352500
Faks: +298 352501
setur(at)setur.fo

 Setrið á Facebook

 Rita inn til teldupost

